ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՄԷԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹՒ 3133 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՄԱՐՏ 1882 — Ն. Տ. 22 ՄԱՐՏ 1882

ՊԱՅՄԱՆ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Օտար թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ, երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի սակներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

30 ՓԱՐԱԶ — ՀԱՆԱՊԱՀՕՐԵԱՅ — 30 ՓԱՐԱԶ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆ

Դուրս գնացած լրագրայ համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրայս վերաբերեալ նամակ կամ որեւ իցէ գրութիւն խմբագրի Ցեօրէնեան պիտի ուղղուի։ Կ. Պոլիս Պահճէ—Գափու Հէլալ Պէյ խան թիւ 31 Մասիսի գրատներակը։

Ձանրու ծախքը չընդունուած նամակ չընդունուիր։

Զատուած նամակ, յղուած, եւայլն ետ չենտրուիր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հեռագրական. — Խառն. — Ազգային լուրեր. — Ներքին տեսութիւն. — Նը-կարագրութիւն Հիւսիսային Հայաստանի. — Լեզուաքննական. — Գիտական. Առեւտրական. — Գրական։ — Թերթ ոմն Մասիսի. — Ազգք։

Կ. ՊՈԼԻՍ 10 ՄԱՐՏ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս սիւնակս հասած հեռագիրք

Պերլին 24 մարտ.

Նասիոնալ Ցայթունկի Պիւմարք իշխանին մէկ խօսակցութիւնը կը յիշէ, որոյ մէջ ըսեր է թէ չկրնար կայսրութեան ներքին գործերով զբաղիլ, որովհետեւ իւր բոլոր ժամանակն ու զօրութիւնն Եւրոպիոյ խաղաղութիւնը պահպանելու նուիրած է։

Գահիրէ 24 մարտ.

Հասպէշատանէն դեսպանութիւն մը կ'սպասուի հոս, որ պաշտօն ունի սահմանագլխոց խնդիրը կարգադրել եւ Եգիպտոսի մէջ հիւպատոսներ դնելու վերայ բանակցիլ։ Յիշեալ դեսպանութիւնն հարուստ ընծայներ կը բերէ առ Խեդիվն։

Երուսաղեմ ժողովը անցոյս 26ին պիտի փակուի։

Աղեքսանդրիա 24 մարտ.

Պոմպայէն եւ Ատենէն եկող ուղեւորաց եւ վաճառաց վրայ դրուած քարանթինան վերցաւ։

Բեռլրպուրկ 24 մարտ.

Վաղը ձմերայնի պալատան մէջ մեծ կոչունք մը պիտի տրուի Գերմանիոյ Ուիլհելմ կայսեր ծննդեան 85րդ տարեդարձը տօնելու համար։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս որ յառաջագոյն ծանուցած եմք, Օսմանեան թանգարանն այսօրուընէ սկսեալ բացուեցաւ, եւ բացի շաբաթ օրերէ, ամէն օր բաց պիտի լինի։

Վաղբթ կը ծանուցանէ թէ Բէրայի քաղաքական ակմբոց մէջ զբոյց կը պտրտի եղեր թէ մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպան Պ. Նովիքոֆ այս օրերս Բ. Դրան ծանուցագիր մը տալով՝ պատերազմական տուգանաց խնդրոյն լուծումը պիտի պահանջէ։ Ինչպէս որ յառաջագոյն ծանուցուեցաւ, Պ. Նովիքոֆ՝ իբրեւ Ռուսական պատուիրակ՝ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւններ ըրած էր, այժմ իբրեւ դեսպան յիշեալ խնդրոյն լուծումը պիտի պահանջէ եղեր։

Նոյն լրագիրը կըսէ թէ Ղազի Մուխթար փաշային նախագահութեան ներքեւ կազմեալ ոստիկանական (ժանտարմայի) յանձնախումբն՝ ոստիկան զինուորաց մէջ ներմուծելիք բարենորոգմանց վերաբերեալ տեղեկագիրը պատրաստելով մատուցեր է։

Անգլիացի Սէլվի Նաւապետին ըստ պանութեան մասնակցող հովանաց հարցաքննութիւնը կը շարունակուի։ Վաղբթի խօսքին նայելով այս ըստ պանութեան գործին մէջ գործածուած զէնքերն եւ գլխաւորապէս տապարը կը պահանջուի եղեր։ Անկէց զատ, կրէնֆէլ նաւապետին վրայ յարձակող հովին, որ տակաւին բռնուած չէ, մեծ փութով կը փնտռուի։

Եգիպտական ընկերութեան «Ֆիլյում» անուն շոգենաւն Հիճազի նախորդ կառավարիչ Սաֆվէթ փաշան եւ 146 ուխտաւոր բերաւ ի Կ. Պոլիս։ Ֆրէսնէ ընկերութեան Պուքրէշ անուն շոգենաւն եւ Մահասուէյի Պապէլ եւ Դայսէրլիկ շոգենաւներն ալ 1300 ուխտաւոր բերին մայրաքաղաքս։

Նմանապէս Անգլիական Մէ-ան անուն շոգենաւն, որ Նոյեմբեր 26ին Ճիտդէէն ճանբայ ելած էր, 94 օր քարանթինա սպասելէ յետոյ առջի օրը մայրաքաղաքս հասաւ 300ի չափ իսլամ ուխտաւոր բերելով։

Այսօր, չորեքշաբթի, Գերմանիոյ Ուիլհելմ կայսեր ծննդեան 85երորդ տարեդարձը լինելով, մայրաքաղաքիս նաւահանգիստը գտնուող Գերմանական պետական շոգենաւն և ուրիշ շոգենաւեր զարդարուած են, և կէս օրին Օսմանեան շոգենաւը սովորական թնդանօթներն արձակեց։ Կայսերական պալատէն և Բ. Դրնէն ալ յատուկ պաշտօնեայներ Գերմանիոյ դեսպանատունը գնացին այս առթիւ շնորհաւորելու Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Ֆոն Հիրշֆիլդը։

Երկուշաբթի օրը կէս օրէն երկու ժամ յետոյ Օսմանեան ընդհանրապետուց վարչական խորհուրդը վեց անուղղակի տրոյ պաշտօնատունն երթալով՝ նոյն պաշտօնատան վարչութիւնը ձեռք առաւ։

Երէկ իրիկուն Ռուսական դեսպան Պ. Նովիքոֆ ի ճաշ հրաւիրեց Օսմանեան ընդհանուր պարտուց վարչական խորհրդոյ անդամներն և Օսմանեան Պանքային տնօրէններն։

Բաղաքապետութիւնն ի պաշտօնէ կը ծանուցանէ թէ այսուհետեւ Սիմոնեաններու փուռերէն եւլած հայն երկու դրամ պիտի կըրէ, մին վրան և միւսը տակն, որպէս զի դիւրութեամբ որոշուի հացագործաց փուռերէն եւլած հայնէ։

Երէկ ժամը 7 1/2ին մինչեւ գալէի կողմը գոց խանութ մը հրդեհ ելնելով՝ շրջս խանութ այրեցան։

Հրէից ի Թուրքիա դաղթականութիւնը դիւրացնելու նպատակաւ երեք անդամ բաղկացեալ իսրայէլեան յանձնախումբն երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս հասաւ։ Սոյն յանձնախումբը Պաղեստին պիտի երթայ երեւոյ կրօնակից դաղթականաց ընակութեան տեղերն որոշելու և խարայէլեան Միութեան տեղեկագրելու համար։ Յետոյ պատգամաւորութիւն մը պիտի գայ Կ. Պոլիս դաղթականութեան պայմանները Բ. Դրան հետ վերջնականապէս որոշելու համար։

Վանէն վը գրեն.

«Այս օրերս սարսափելի ցուրտ կ'ընէ այս կողմեր, այնպէս որ ծերունիներ կը պատմեն թէ այսպիսի ցուրտ ձմեռ քիչ պատահած է։ Մինչեւ մարտական է միայն որ այս ցուրտը վերջացաւ, որ անվնաս է։ Եթէ դարման լիներ, շատ մեծ վնասներ կրնային յառաջ գալ։ Ինչպէս եղաւ սովի տարին՝ ցանուած ցորենները վնասուելովն, և կենդանեաց առանց խոտի մնալովը։ Այժմ, բարեբաղդաբար, արմատք ձիւնի տակ լաւ ծածկուած են տակաւին, և թէպէտ բաղաքիս մէջ շատ ձիւն չէ եկած, բայց շրջակայքերն և լեռները շատ ձիւն եկած է, այնպէս որ մի քանի տեղեր հեռադրական թելերը ձեռն տակ թաղուած են։»

Աղեքսանդր Բ. կայսեր մահուան տարեդարձին առթիւ Պերլինի Ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ կատարուած հոգեհանդիսաւորութեան ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ Ուիլհելմ կայսրը, դահաժառանգ իշխանն և այլ արքայազուն իշխանք։ Ուիլհելմ կայսրն յոյժ մըտերմաբար խօսակցեցաւ Պ. Սապուրոֆի հետ։

Զրոյց կը պտրտի թէ Աւստրիական զօրքերը քանի մը Ռուս սպայներ բռներ, որք Հերսէքի ապըստամբաց հետ միացած կը պատերազմէին Աւստրիական զօրաց դէմ։

Եւրոպական լրագրաց մէջ հրատարակեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Եգիպտոսի զինուորական կուսակցութեան գլուխներն այլ և այլ աստիճաններու բարձրացած են իբրեւ վարձատրութիւն։ Հինգ հոգի լիւա փաշա անուաներ են, 2 հոգի գնդապետ և 17հոգի գնդապետի տեղակալ։ Բան նոյն հեռագրի՝ Արապի պէյ մերժեր է այս պատիւներ։

Պաշտօնական ազգ մը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ Ռումանիոյ կառավարութիւնը բացորոշապէս արգիլած է իր երկիրներուն մէջ բուսեղէն, այն է ծառ, թուփ, ծաղիկ, սոխ արմատ և այլն մուցանելն։

Աթէնքէն կը ծանուցուի թէ նոր բակտրի երեսփոխանաց ժողովին կարեւոր քուէարկութեանց մին եղած է այն, որով խորհրդարանին Գրատան Տնօրէն Պ. Ֆիլէմոն կը պահուի իւր պաշտօնին մէջ, թէպէտ ո՛չ ևս երեսփոխական պաշտօն ունի։ Պ. Ֆիլէմոնի ճարտարմտութեան և անդուլ ջանից շնորհիւ է, կ'ըսեն, որ Աթէնքի խորհրդարանին Գրատունն արագապէս աճեցաւ և հատորներն յոյժ բարձրացան, այնպէս որ 3 տարի առաջ 5,000 հատոր գիրք միայն կար հոն, իսկ այժմ 80,000 գիրք կայ։ Կը յիշուի թէ Պ. Ֆիլէմոն Հայոց ևս դիմեց Բուլսատանի խորհրդարանին Գրատան համար Հայկական գրականութեան վերաբերեալ գործեր խնդրելով։ Երեսփոխանաց մէջէն նախանձորդ մը հակառակեր է ժողովին որոշման, ըսելով թէ ամօթ է այսպիսի որոշումի մը ցոյց տալ թէ ժողովն ուրիշ անդամ չունի որ նոյնչափ ճարտարութեամբ և յաջողութեամբ կարենայ վարել նոյն պաշտօն։ Բայց մեծամասնութիւնը պնդեր է իւր որոշման վրայ, և Պ. Ֆիլէմոն Տնօրէն մնացեր է խորհրդարանին Գրատան։

Մանկայեալ Իւնիոն Ժէնէրալ Պանգային Տնօրէն Պ. Պոնթու շրջաբերական մը հանած է «Իւնիոն Ժէնէրալի բոլոր բաժնետերերց, պահանջատերց, յաճախորդաց և բարեկամաց» ուղղեալ, ծանուցանելով թէ, «Սոսիէթէ տը լա Նուվէլ Իւնիոն» անուամբ նոր Պանքա մը հիմնուած է, իբրեւ շարունակութիւն հնոյն։

Վիէննայի պաշտօնական լրագրաց տուած տեղեկութեանց հանակաւ՝ Կրիվոզիայի մէջ ապստամբութիւնը վերջանալ հեռի է։ Զէթիսեէյէն կը ծանուցանեն թէ Աւստրիացիք Տրակոմիի ամրութիւնն օգն հանելէ յետոյ Բիզանոյ քաշուեցան։

Ապստամբք որ Պելլակորայի դաւառակը քաշուած էին, անմիջապէս Աւստրիական զօրաց եռեւէն իջնալով՝ Եանքովի մօտ ամենամեծ կատաղութեամբ անոնց վրայ յարձակեցան, կռիւը կէս օրէն մինչեւ գիշերուան ժամը մէկը տեւեր է, և ապստամբք յարձակմամբ առեր են դենանքով։ Երկու կողմանց կորուստն յոյժ մեծ եղեր է։ Կ'ըսուի թէ Աւստրիացիք կամանց և ապրանց վրայ հրդեհն պարպեր են. Կրիվոզիայի մէջ նոր կռիւ մը մնացեալ է եղեր։

Վիէննայի թակղլաթ լրագիրը կը պնդէ թէ Թրէպինեէյէն հեռաւոր յայտարարութիւնն ստացած է, որ դիմաւոր ապստամբապետաց ըստորագրութիւնները կը կրէ։

«Իմացանք որ Սուապները (ապըստամբաց կողմէ Գերմանացւոց տըրուած անունը) մեր գերիները չեն սպաններ և մեր տունները չեն հրըկիզեր։ Ուստի մեք ալ որոշեցինք որ մեր զինուորները ճշդիւ պահեն միջազգային օրէնաց տարամդրած սովորութիւններն, և կը հրամայեմք որ Աւստրիացի գերիներն ու վիրաւորները չսպանեն և չյօշոտեն։ Անոնք որ քիթ ու ականջ կտրելու կամ թշնամեաց դիակներն յօշոտելու յանցանքը գործեն, նոյն կերպով պիտի պատժուին։»

Պերլինէն կը հեռադրեն առթայմ և առ Տէյլի Նիւզ թէ Գերմանիա և Աւստրիա՝ հանսոպավեան ձգտումներուն իրողութեամբ պատասխանել ուզելով, Պոսնիան և Հերսէքը վերջնականապէս Աւստրիոյ հետ միացնելու խնդրոյն վրայ կը բանակցին։

Պիզմարք իշխանը Կ. Պոլսոյ մէջ ճնշում մ'ի գործ կը դնէ՝ այս նըկատմամբ Բ. Դրան հաւանութիւնն ստանալու համար։

Բեռլրպուրկէն հեռաւեալը կը հեռադրեն մարտ 12 թուով։

«Բեռլրպուրկէն հաստատեմ աղբիւրէ քաջուած հեռադիր մը կըսէ թէ Զարը արտ 14/26 ին ընդհանուր ներումն պիտի շնորհէ։ Կը հաստատեն թէ այս առթիւ հանուած հրամանագիրն հետեւեալ խօսքը պիտի պարունակէ։

«Կը բաղձամ նոր բարեգործութեամբ մը տարուէ տարի վերակենդանացնել ողբացեալ հօրս յիշատակն իմ ժողովրդոյս սրտերուն մէջ։»

Պերլինէն մարտ 12 թուով կը հեռադրեն.

Բեռլրպուրկէն կը հեռադրեն թէ Զարն համաներում մը դէմ մարտնչելու անկարող է և թէ ճիշդ այն վիճակին մէջ կը գտնուի, յունուար գտնուեցաւ նաև Նեսրոլէոն Գ. 1870 ին, և կըսուի թէ անոր պէս պատերազմ ընելու պիտի հարկադրի։

Ռումանական նախարարութիւնը ծրագիր մը ներկայած է խորհրդարանին, առաջարկելով որ կառավարութիւնը դնէ Ֆիւսթէնճէէն ի Զերնովոտա (Դանուբ գետին եղերքը) ձգուած երկաթուղին, որ Անգլիական ընկերութեան մը ստացուածքն է։ Գնման համար որոշուած գինն է 16 միլիոն 800,000 ֆրանք։

Հնդկաստանի Անգլիական վարչութեան 1880–81 տարւոյ հաշիւներն հրատարակուեցան մամուլս։ Այդ տարւոյ մէջ հասոյթք 72,560,000 Անգլ. ոսկւոյ հասած են, և ծախքերն 76,604,000 Անգլիական ոսկւոյ, որով 4,044,000 ոսկւոյ բաց մը գոյացած է, նախորդ տարիներուն նման։ Այսկէ կը տեսնուի թէ Հնդկաստանի վարչութիւնը դրամական տեսակէտով նպաստաւոր չէ Անգլիացւոց, և Աֆղանստանի պատերազմին համար եղած ծախսաց մի մեծ մասն ալ Մեծին Բրիտանիոյ գանձէն վճարուած է։ Հնդկաստանի տէր լինելով Անգլիացւոց քաղաքական տեսակէտով։ Հնդկաստանի վարչութիւնը դրամական տեսակէտով նպաստաւոր չէ Անգլիացւոց, և Աֆղանստանի պատերազմին համար եղած ծախսաց մի մեծ մասն ալ Մեծին Բրիտանիոյ գանձէն վճարուած է։ Հնդկաստանի տէր լինելով Անգլիացւոց քաղաքական տեսակէտով։ Հնդկաստանի վարչութիւնը դրամական տեսակէտով նպաստաւոր չէ Անգլիացւոց, և Աֆղանստանի պատերազմին համար եղած ծախսաց մի մեծ մասն ալ Մեծին Բրիտանիոյ գանձէն վճարուած է։ Հնդկաստանի տէր լինելով Անգլիացւոց քաղաքական տեսակէտով։

կը շահի Հնդկաստանի ստացուածէն։ Նա մի և նոյն ընթացքը կը բռնէ իւրաքանչիւր գաղթականութեանց նկատմամբ, որոցմէ տուրք չառնուր, բայց այն կողմերն իւր ժողովրդեան համար առատութի ընդարձակ աղբիւր մը բանալով, անուղղակէս կը շահի։

Գրական թանկագին ժառանգութիւն մը կատարուեցաւ մօտերս Ճիենէվրայի հասարակաց Գրատան։ Տիկին Շեթրայքսնէն որ Բոլ Մուլթան անուն մեծ հայրէն ժան—ժաք Ռուսոյի շատ մը ձեռագրերը ժառանգած էր, վերջերս մեռած ատեն քաղաքին կտակեր է այդ ձեռագրաց ամբողջ հատորածոյն որ 8 հատոր կը պարունակէ, ամենն ալ ժան–ժաք Ռուսոյի ձեռաք գրուած, և կը պարունակէ սա գիրքերը. խոսովանութիւն, 2 հատոր. Ընկերական Դատաբանութիւն, 1 հատոր. Հասարակ Դատաբանութիւն Սավոյեցի Վիքարպէին, 1 մեծ հատոր. Դատաբանական ճառ Օրլէանի Դուքին վերայ, 1 հատոր. Մրբութիւն առնմանարդութիւն Լան Բուրբոնայի, զոր Ռուսոյ խմբագրած է խնդրանաք Բասլիի, (1760 ին). Զանազան հարցաքննութիւն, 1 հատոր, և 2 հատորք, որք տակաւին չեն հրատարակուած։

Օրանժի ազատ պետութեան երեսփոխական ժողովն արտասովոր նիստ գումարելով՝ թոյլ չէ տուեր Պրանտ նախագահին որ Անգլիոյ կառավարութենէ ընծայեալ Սր. Միքայէլի և Սր. Գէորգայ պատուանշանին մեծ խաչն ընդունի։

Կը յիշուի թէ Պ. Պրանտ իւր հաստատամտութեամբն ու խոհեմութեամբ յաջողած էր իւր հայրենակիցներն արգելուլ, որպէս զի Անգլիացւոց դէմ Պոերաց վերջին պատերազմին ժամանակ վերջիններուն հետ չդաշնակցին։

Անգլիոյ թագուհւոյն դէմ եղած սպանութեան փորձին հեղինակն արքայասպանները նկատմամբ Եդուարդ Դ-ի օրով հաստատեալ հին օրէնաց համեմատ չպիտի դատուի, այլ 1842 ի օրէնաց համեմատ, որ նորին վերհսկութեան անձին դէմ հրդեհն պարպող յանցաւորաց կը վերաբերի, հրդեհը գնտակով լցուած լինի թէ ոչ, և թէ յանցաւորը մի միայն նորին վերհսկութեան ազդարարութիւն մ'ընելու դիտաւորութիւնը միայն ունենայ։ Պատիժն է եօթն տարի բանի աշխատութիւն և երեք անգամ խարազանով ճաղկում, որոց թիւը դատարանը կ'որոշէ ըստ հաճոյս։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը լսեմք թէ Յունաց Պատրիարքարանն իւր պաշտօնական էքզիզիսթիքի Այիթիա Թերթին մէջոցաւ պատասխան մը պիտի տայ վերջերս Պէշիքթաշի մէջ դէպին նկատմամբ լրագրոյս մէջ եղած հրատարակութեանց, ցոյց տալու համար թէ Յոյն կղերը մոլեռանդական գործ մը չէ ըրած։

Վանէն գրուած նամակի մը մէջ կը տեսնեմք հետեւեալը.

«Ճիզուիթք ալ կ'ուզեն Հայերը խաբել և անոնց քաղաքավարութեանց՝ կոպտութեամբ և խարդախութեամբ պատասխանել։ Դարմանոյի գեղագործ մը, կրօնքով Հռովմէական, որ արքունի բանտակին կը ծառայէր, այս օրերս կը մեռնի։ Որովհետեւ վանայ մէջ Հայոցմէ զատ ուրիշ քրիստոնեայ ազգ չկայ, ուրիշ քրիստոնեայ ազգի գերեզմանատուն ալ չկայ։ Ճիզուիթք իրենց կողմէ մեզ զրկելով մեր առաջնորդարանը, թոյլատութիւն կը խնդրեն մեռեալը մեր գերեզմանատան մէջ թաղելու։ Առաջնորդարանը քրիստոնէավայել անխարութեամբ կը թոյլատրէ և մի քահանայ ալ կը յատկացնէ հանգստեան աղօթքը միասին կատարելու համար։ Բայց ճիզուիթք քահանային խմբոյ չտըուած և դերեզմանատան քովն եղող եկեղեցին ալ չպատահելով բնաւ, կը տանին կը թաղեն մեռելը։ Ինչպէս յայտնի է, ճիզուիթք հերձուածող և հերետիկոս համարելով մեր եկեղեցին և մեր քահանայն, չեն մօտենար անոնց. իսկ մեք Հայքս կ'ուզեմք կրօնական ներդաշնութեան դաս տալ այդ լուսաւորեալ Եւրոպացւոց, որ Արեւելից մէջ քաղաքակրթութիւն ծաւալելու յանձնառութիւն ունին (?)։»

Մեր վաղուան թուով կը սկսինք կարեւոր հրատարակութիւն մը, Աղբրալեռնական ընդհանուր յԱբէ-եալ խորագրով, որ հետաքրքրաշարժ բայց միանգամայն յոյժ ցաւալի յայտնութիւններ պիտի պարունակէ։

Գեր. Խորէն Սրբազան Լուսինեան յառաջիկայ հինգշաբթի Գումգապուի Մայր եկեղեցւոյն մէջ երրորդ քարոզը պիտի խօսի յատկապէս կանանց համար, բնական ուսնեմարով «Պաշտօն Հայ կանանց՝ ազգային նկատմամբ»։

Գեր. Տ. Յովհաննէս աւագ քահանայ Մկրտեան եկեղեցւոյ աղօթագիրք մը պատրաստած ըլլալով հանդերձ աշխարհաբար բացատրութեամբ, ծանրաբաշ ընելով Հայաստանեայց եկեղեցւոյ դատանած և ընդունած հայրապետական աղօթքներէն իսկ օտարամուտ աղօթքները ի բաց թողլով, Սր. Պատարագը Հօր և Կրօնային ատենի գրքաւոր վաւերացմամբ և մայրաքաղաքիս գլխաւոր եպիսկոպոսաց հաճութեամբ, տպագրութեան յանձնեց։

Սոյն օգտակար գործը որ կրօնական խիստ գեղեցիկ պատկերներով ճոխացեալ է յատկապէս Եւրոպայէն բերուած, երեք ամիսէն հաստիւ պիտի կարենայ աւարտիլ։

(Հայրենիք)

Տ. Աւետիս Սուրէնեան, նախկին խմբագիր, նախկին դատաւոր, նախկին ցնօրէն մասնաւոր վարժարանի մը, հեղինակ գրաբար լեզուի քերականութեան մը, այս անգամ նպարեղինաց վաճառատուն մը բացած է Մըսըր Զարշըի գլուխն, ինչպէս «կարեւոր Յայտարարութեանց» մը կը ծանուցուի լրագրոյս մէկ ուրիշ կողմը։ Տ. Սուրէնեան համեստաբար կը յուսայ թէ իւր ներկայ ձեռնարկութեան մէջ ուելի քաջալերութիւն պիտի գտնէ իւր ազգակիցներէն, քան որչափ չգտաւ առջի ձեռնարկներուն մէջ։ Իւր վաճառատան մէջ, ամէն բանին ապէկը կը վաճառէ, և այնչափ ածան, որչափ կարելի է գտնել ուրիշ որ և է վաճառատան մը մէջ։ Աւուտուրի այս ճիւղը մայրաքաղաքիս դրեթէ միայն Յոյն նպարավաճառաց մէջտեղմամբ մնացած էր մինչեւ ցարդ, և նկատելով որ այդ Յոյն խանութպաններուն յանձնորդաց մի մեծ մասն Հայ է, Տ. Սուրէնեան իրաւամբ կը փափաքի և կը յուսայ որ այսուհետեւ Հայ յանձնորդք Սուրէնեան վաճառատունը նախապատիւ համարին։ Եւ որովհետեւ բրինձ, շաքար, խաղող, աղաւ, կաղ և այլն գնել՝ լրագիրը գնելու չեմնիր, այսինքն ընդհանուր պէտք մ'է, մեք ևս կը յուսանք թէ մայրաքաղաքիս Հայերն այսուհետեւ իրենց այդ պէտքերը Սուրէնեան վաճառատունէն հայթայթելու չափ «ազգասիրութիւն» կ'ունենան։

ԳՈՎՈՍՏ Վ ՎԻԿՈՐԻԱ

ԳԻՇԵՐ ՆԱՎԱՐ

(24)

ՎՈՎՈՂԱՆ ԴՈՓԻԳՈՒ

Ս. Ս.

պիտեմ զարհուրանքն այն որ ազնիվ ընտանիքներ, մեր ազգի ազնվագոյն ընտանիքներ ունենալով իր զավակներ, ինչպես ասացի, ամենայն բարի հոգատարություն ցուցաբերելով նրանց դաստիարակության մասին

ներ, այլ և դաշտի արօտավայրերն ալ միանգամայն, որք հարիւրաւոր հօտեր կը սնուցանեն և կը բաւարար հօտեր կը սնուցանեն և կը պարարեն, և որով այս կողմի ապրանքներ կարին ու միաբը շատ բօտականաց կարին ու միաբը շատ իւղային կը լինին։ Ասոր հակառակ ուրիշ ասպատերև բարձրացօղուն բլրակներէն, ինչպէս են բող, ժալ և քաղաքոռ, երբէք չեն երևիր, ոչ ալ բողի ադնիւ սունկ. սակայն կանուչ սունկերէն լերանց ամէն կողմերն առատութեամբ կը գտնուին, նոյնպէս և օղէ (չրեշի բոյս) ու ԽՈՒՇԵԼ, որ կարնոյ շուկայի գարնանային աւետաբերն ու զարդն են։

(Շարունակելի)

ԼԵԶՈՒԱԲՆՆԱԿԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Հայագիտ «ասրճանակոին «արձանագանդ»ն ալ ահա։

Արդի լեզուի քննական քերականութեան Յարդ. Հեղինակն(*), եթէ չեմ սխալիր, սոյն բառը նշանակած է ցուցակի մը մէջ տառասխալներու՝ որ բառական ընդհանրականութիւն առած են տպագրութեամբ։ Յարակայս չկայ, լեզուաբանական պատճառ հարկ չէ յառաջ բերել միշտ ուղղագրութեան սխալի մը գոյութիւնն ապացուցանելու. ընդհանրապէս բառական է հաստատել նախնեաց հնչակութեամբ, թէ անմատդրութեան կամ տգիտութեան արդիւնք է սխալագիր գործածութիւն։ Ահա դոյն նպատակս միայն ոտ կը նշանակենք համառօտիւ թէ նախնիք նոյն բառն հասարակօրէն յունականաձև «արձագանդ» գործածելով՝ առիթ տուած են թերեւս «արձագանք» սխալ գրութեան, այսինքն՝ երկրորդ արմատական է ին զանցառութեան։ Անցնինք լեզուաքննական մասին։

Աբեղեանդ բարդին կազմութիւնն անգիր ժամանակաց ծնունդ է, վան զի կազմիչ մասերն անսովոր կամ անծանօթ են մեզի ծանօթ նաև հնագոյն գրաբարի ժամանակին, այսինքն՝ ԱՐՅ և ԳԱՆԴ բայական արմատներն այս պարզութեամբ չեն գտնուիր մեր գրոց լեզուին նոյն իսկ առաջին գրաւոր յիշատակարանաց մէջ։ Այս արմատներուն լոկ ածանցական ձևերը պահուած են մեզի։

Առյ արմատէն ածանցած է ԱՐՅԱԿ, որմէ բխած են յետոյ ԱՐՅԱ-ԼԻ ԱՐՅԱ-ԼԻՉ, ԱՐՅԱ-ՈՒՐԴ։

Գանդ (**) արմատէն եկած է ԳԱՆԴ-ԱՅ-ԵՑՈՒՑԱՆԵԼ (զանգակ հնչեցնել)։

Ուրեմն ԱՐՅԱԳԱՆԴ ըսել է «ձայն արձակեալ, հնչիւն»։ Արդարև արձագանդի գաղափարն աւելի պատշաճապէս չէին կրնար բացատրել մեր հնագոյն նախնիք։ Նաև յունական արձագանդաց դիցուհւոյն ստուգաբանութիւնն է՝ «ձայն, հնչիւն». ինչպէս քաջ գիտեն յունագէտ լեզուաքննիչք։

Այս ամէն հետազօտութիւններէն վերջապէս սա բնական հետևութիւնները կը հանեինք։ Նախ՝ որ շատ հին ժամանակաց ոչ ԱՐՅԱԿ այլ պարզագոյն ԱՅ արմատի մէն ալ գործածութիւնն ունէինք, որմէ բաղադրուած է ԱՐՅԱԳԱՆԴ բարդն ալ, հաւանագոյնս ԱՅԱԿ ածանցական արմատին դոյութեան գալէն կամ գործածութեան եղլեալն յառաջ։ Երկրորդ՝ ԳԱՆԴ «ձայն. հնչիւն» (***) նշանակութեամբ բառ մէն ալ ունէինք երբեմն, զոր արդ կորուսած ենք։ Ուրեմն կար ԱՐՅԱԳԱՆԴ բարդն երբ չկային դեռ «արձակել, արձակուիր, զանգաչեցուցանել» և այլն ածանցականներն։

Հ. ՍԵՐ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ
Մ. Ո.

(*) Հ. Աբեղեան։

(**) Իսկ ԳԱՆԴ գարձեալ կրճատ կրկնութիւն մէն է ամենապարզ ԳԱ նոյնանչան արմատին, ունգամի յաւելուածով՝ որ այնչափ էական կամ հատատուն տարր չէ հնաբարբարական արմատներու մէջ։ Նոր բարձր գերմաներէնն ալ ունի նոյն արմատը, բայց առանց ունգամի՝ gag-en (կանչել, կարկաչել ասպէ)։ Նոյն արմատին ամենապարզ ձևն հաւատարմութեամբ հնչիկն հասուցած է մեզ իւր ՁԱՅ (ձայն, հնչիւն) բառովն։

(***) Թէ ծանօթ ԳԱՆԴ բառն արդեօք նոյն բառին հետ ազերս ունի՝ թէ ոչ, որոշել չենք կրնար, քանի որ չունինք տակաւին հաստատուն կռուան «զանգ»ին նախնական իմաստը ճշդագոյնս սահմանելու։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒԵԼԷՅ ԵՄՊԵԼԷՅՈՅ ՍՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԵՎ ՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Շատ անգամ գինին կապականի լինելին, այսինքն կաւրուի։

Գինիներ կան, մանաւանդ ճերմակ գինիներն, որք աւրուելով յԷրի տեսք կառնուն։

Մի քանի տեսակ գինիներ ալ՝ զաղիր գառնութիւն մը կ'ստանան։

Ուրիշ տեսակներ ալ ԽՈՅԹ կը դառնան։

Երբեմն ալ գինւոյն երեսը կը տեսնուի ճերմկեկ նաւրը թաղանթ մը. այն ատեն կըսեն թէ գինին ԾՈՂԷՈՒԵԼ է։

Գինւոյն այս հիւանդութիւններըն առաջ կուգան, անոր մէջ մանրադիտական խմորներու (1) դոյանալէն։ Գինւոյն հիւանդութիւնը դարմանելու և կամ անոր առաջն առնելու համար պէտք է այդ խմորները ջնջել։

Զանոնք ջնջելու և գինիներն, առանց աւրուելու, երկար տեսն պահելու համար, այլեւայլ միջոցներ կան. որոյմէ մին է 5 առ 0/0 հաստատութեամբ ալքօլ աւելցնել անոնց մէջ։ Այս համեմատութիւնն օրինաց որոշածն է. բայց շատ անգամ գինեհաններ կամ գինւոյ վաճառականք չեն պահեր որոշեալ չափը, և շահու դիտումով աւելի քանակութեամբ ալքօլ կ'աւելցնեն գինւոյն մէջ։ Զմառնանք յիշել նաև թէ յաւելեալ ալքօլը գինւոյ ալքօլ չ'լինիր միշտ, այլ ընդհանրապէս արհեստական որ աւելի ևս յուռի կը գործէ գինին։

Յեռնուած են նաև այնպիսի գինիներ, որք ապականուած էին կապարի ազդեցութեամբ, կապար որ կը գործածուի չիչերը ցօղուելու համար։ Եւ արդարև բառական է որ կապարի մի քանի կտոր չիչին տակը մնայ, եթէ գինի լեցուի այդ չիչին մէջ, գինւոյն մէջ գտնուած թթուաւները միանալով կապարին հետ, առաջ կը բերեն թունաւոր աղեր, որք թունաւորիչ յատկութիւն կուտան գինւոյն։

Ուստի խոհեմութիւնը կը պահանջէ որ չիչերը ցօղուելու համար, կապարի մանրուքի տեղ գործածենք ձայլի մանրուք։

Մինոյն պատճառաւ Գաղղիոյ մէջ գինեպանիներու արգիլուած է գործածել կապարէ հաշուեսեղան կամ կապարէ անօթներ. ասոնք պէտք է չինուած ըլլան անագի բարակ թիթեղէ։

Գինւոյն ապականութեանց մասին այսչափ։

Գաղտ անոր նենգութեանց, պիտի ըսենք թէ հասարը մը կը լինար, եթէ ուղենք մանրամասնաբար խօսիլ այդ մասին։ Ուստի համառօտիւ մը գինւոյն գլխաւոր նենգութիւնները միայն պիտի յիշենք։

Վաճառականութեան մէջ կը ծախուին այնպիսի գինիներ, որք կը պարունակեն խիստ մեծ քանակութեամբ ջուր, այս խարդախութիւնը յայտնի չընելու համար, գինւոյն մէջ կը լեցնեն ալքօլ և դոյն տուող նիւթեր։

Ծախուած գինիներէն շատեր խառնուած կ'ըլլան խնձորօղիով կամ տանձօղիով։

Երբեմն ալ գինիները քաղցրացընելու համար անոր մէջ կը խառնեն քարմարցանկ (միւրէսէնք), աղ կապարայ, որ ամենէ լաւ ներգործող թոյներէն մին է։

Շատ անգամ ալ, երբ գինին խիստ քիչ ալքօլ կը պարունակէ իր մէջ և դժուար է զայն պահել, անոր մէջ կ'աւելցնեն քաղցրանիթ կամ արմատայ չաքար, որ խմորուելով կը փոխակերպի յալքօլ, և կ'աւելցնէ գինւոյն ալքօլի քանակութիւնը։

Գինին երկարատեւ ընելու և հեռու տեղեր փոխադրելու համար, անոր մէջ կը խառնեն դաճ (ալչի)։

Վերջապէս՝ ալքօլ և ջուր իրար խառնելով և այդ խառնուրդին մէջ ձգելով մի քանի օր զոյն տուող նիւթեր (հնդկատայտ, սրդան կարմիր, կակաչի թերթեր ևն) կը շինեն արհեստական գինի։

Գարեջուրն ալ կը նենգեն բաղմութիւ եղանակներով։

Գարիի տեղ շատ անգամ կը գործածեն օսպայի օշարակներ։

Գայլուկին (հըմել) մէկ քիլօկրամը մինչև 8 ֆրանքի կը ծախուի. ասոր այս ստոիճան թանկութեանը պատճառաւ, գարեջուրն համեմելու համար, գայլուկի տեղ կը գործածեն ուրիշ զանազան դառն նիւթեր։

Շատ անգամ հատատուած է գարեջրոյն աւելի վտանգաւոր մի նենգութիւնը, որ կը կայանայ գայլուկի տեղ ֆիւնտատղկի հունտեր գործածելուն մէջ. հունտ՝ որ նոյն իսկ քիչ չափով թոյն մ'է փոխոթամամ և խիստ վտանգաւոր։

Գարեջրոյ մէջ թթուաւուներու առաջ գալն արգիլելու համար, անոր մէջ կը դնեն կալիճ, կալի (բօթաս) երբեմն ալ քարմարցանկ։

Շատ մարդիկ թունաւորուեցան խմած ըլլալնուն համար այնպիսի գարեջուր, որուն թթուաւները լուծած էին կապարն այն խողովակաց և կամ այն անօթից՝ որք գարեջուր չինելու համար գործածուած էին։

Նմանօրինակ նենգութիւններ և ապականութիւններ տեսնուած են նաև մրգաւորին վրայ։

Գինւոյն թանկութիւնն ու սակաւութիւնը, որթատունկին հիւանդութիւնները տարուէ տարի գինւոյ ալքօլին արտադրութիւնը կը սահմանափակեն։

Ասոր փոխարէն, ցաւալի է տեսնել որ, արհեստական ալքօլը կ'ընդարձակէ իր իշխանութեան սահմանը. անոր արտադրութեան կերպերն, ինչպէս յառաջագոյն յիշեցինք, օրէ օր կը բազմանան։

Իրը թէ բնական ալքօլը — այն ալքօլը որ կը դտնուի խմորեալ ըմպելեաց մէջ, ինչպէս են գինի, մըրգօղի, գարեջուր — նուազ վտանգաւոր էր. իրը թէ արմատներէ, բանճարէ և քաղցրանիւթէ հանուած ալքօլները բառական աւերիչ չէին, պղպղեղի, դարապղպղեղի (պաճ պիպերի), կոճապղպղեղի (զէնճէֆիլ), որոմի օղիներ ալ կ'աւելցնեն այդ ըմպելեաց մէջ՝ զանոնք աւելի յարդի ընելու համար, ծծմբական թթուուտ (զաճ եռպը) կամ բալասարդ (սէֆնէի մէկ տեսակը) կ'աւելցնեն անոնց մէջ՝ աւելի զգալի համ մը տալու համար անոնց, կողորի աղեր կ'աւելցնեն զանոնք յատակելու համար։

Աղաները կը դունաւորեն պղնձի աղերով։

Մարդիկ յաջողած են նաև շինել էֆէյ ոգի, որ տկար հոտ ունի և զոր ապատման յատկացեալ ալքօլին հետ կը խառնեն։

«Շատ տեսակ վերմուներ (2) որք ժան գնով կը ծախուին, այնպիսի կերպով մը շինուած են, որ կարելի չէ՞ զգալ զաղիր համն այն գինիներուն և այն վնասակար բուսոց, որք կը գործածուին այդ ըմպելիները պատրաստելու համար։

Այն ճերմակ գինիներն, որք ամենէն վերմութիւններու բազադրութեան մէջ կը մտնեն, ընդհանրապէս աւրուած կ'ըլլան։ Աւելի կամ նուազ ապականեալ բոյսերն ալ, որք մասն ունին վերմութիւն մէջ, վաճառականութեան մէջ մեծ արժէք մը չունին։

Պիթիբերը (3) շատ անգամ կը շինեն ապականեալ բոյսերով և դէշ տեսակ ալքօլով, որոյ անախորժ համը կը չնաչեն ծանկեկ աւելի կամ նուազ վնասակար թթուաւուներով (քէդաղ)։

«Ամեն գնով ծախուած պիթիբերու մէջ գտնուած բանճարի, դեղանախնձորի, և այլ արմատաց ալքօլները ջղային դրութեան և մասնաւորապէս գործարանաց վրայ, հաւանական է որ, աւելի ազդու կերպով կը ներգործեն քան թէ գինւոյ ալքօլները։ Պիթիբերի բազադրութեան մէջ մտնող բոյսերն այնպիսի բնութիւն մը, և ալքօլն այնպիսի յատկութիւն մը ունին որ այդ ըմպելին գործածողներն ուշ կամ կանուխ կը լինին սովորական կամ պարբերական գինոնքեր (4)։»

Վերջապէս՝ ճարտարութիւնն ալքօլ շինելու այնպիսի նիւթերէ, զորս յուսալի չէր տեսնել այսպիսի գործածութեան մը սահմանուած։

Ըսածս վկայ է հետաւորագոյն դարերը, որ, կըսեն, ատէպ կը գործածուի չաքարոզի (բօտ) շինելու համար, և զոր մեք ևս կը հաղորդեմք մեր ընթերցողաց, ցուցնելու համար անոնց թէ մինչև ո՛ւր հասած է խարդախութիւնն այս մասին։

Մանրուած նոր կաշի 2 քիլօկրամ
Կապիտի ապցուած կեղև 500 կրամ
Մեխակ (գարէնֆիլ) 15 „
Կուպր (գաթրան) 15 „
Մեղրաջրի ալքօլ (բալիթիթօ) 180 լիտր

Ինչպէս կը տեսնուի բաւական արհեստական բան մ'է այս։

Բայց շատ հաւանական է որ նըշանաթղթերն վրայ գրուած է. «Հին Բօմ ժամայիդայի»։

Հեռի չէ այն օրն, յորում մենք ալ իրականապէս մեր երկրին մէջ այս մասին պիտի տեսնենք յառաջդիմութիւն մը այնչափ հակայաքայլ որչափ այժմ կը տեսնուի Ամերիկայի մէջ. ախուր և տարտիսիկ օրինակ։

«Կը պատմուի թէ Սկոտացի մը, որ Շեքսպէր կը բնակի, փողոցի աղրիւներով, աւելաքով, ամեն տեսակ հոտած նիւթերով, ոտակած մուկերով, և ուրիշ դարշելի բաներով ալքօլ կը պատրաստէ։ Բոլոր այս նիւթերը կ'եփէ, անոնցմէ կը հանէ նախ բառական քանակութեամբ ճարպ, մնացածը կը զատէ և անկէ ևս կը հանէ խիստ յատակ ալքօլ։ Յասը սայլ փողոցի աւելցուկէն, միջին հաշուով կերնէ 15 քիլօկրամ ճարպ, և 18 լիտր ալքօլ 90° „ (5)

Յոսէֆ Բիան
Գ. Ա. Մ.

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1—8 ՄԱՐՏ

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԹԻՖԹԻՔ։ —Շարթուս վաճառումնք կը հանին իրը 670 հակի, յորմէ 420 հակն Էնկլիւրիի տեսակ 20 1/2—21 1/4 զրուշէ, եւ 250 հակ Գարահիսար, Էյֆի չէհիր, Գոնիա եւ այլն, 19–20 1/2 զրուշէ։ Ասոնք գնուեցան Անգլիոյ գործարանեներէն միոյն համար, որ 16,000 հակ եւս Բարեցուսոյ Հրուանդանին Թիֆթիքէն գնած է։ Վանայ տեսակին համար 16 1/2—17 զրուշ կը տրուի, բայց վաճառատեարք զգոյշ կը կենան։ Իրը 1,000 հակք վաճառեցան ի Լիվերբուլ 17 1/2—19 1/2 քէնսէն։ Հրապարակը բանուկ, գիներն անշարժ, բայց ամուր։ Պատրաստ 8,500—15,000 հակ։

ԲՈՒՐԴԱ։ —Նշանակելի բան մը չուսնիք։

ԱՓԻՈՆ։—Շարթուս գործողութիւնք են 25 մտուակ գեղավաճառի (պրոկիուրի) տեսակ, յորմէ 12 մտուակը Պալըքէսիր 197—200 զրուշէ, եւ 13 մտուակ Էյֆի Շէհիր եւ Պէյազարի 192—195 զրուշէ։ Գործ չեղաւ Մալաթիոյ տեսակաց վերայ, թէպէտ այդ տեսակաց հնար նըրապարակն ամուր է։ Գեղավաճառի տեսակներն Անգլիոյ համար կ'ուզուին։ Պատրաստ ունինք 230 մտուակ։

ԳԱԶԻ ԽԷՅ (էյրէ)։—Շարթուս 2,000 օխա սպիտակ բնական վաճառեցաւ 27 զրուշէ։ Հրապարակն անշարժ է, եւ գիներն ամուր են, պատրաստ վաճառքի նուազութեան պատճառաւ։ Գիներն են։ Լաբսդրա սպիտակ բնական, 32—34 զրուշ։ Առաջին կարգի սպիտակ բնական, 31—32 զրուշ։ Բ. կարգի սպիտակ բնական, 20—29 զրուշ, գեղին 14—14 1/2, եւ ստորին, 7 1/2—8 զրուշ։ Պատրաստ ունինք 20,000 օխա։

ԳԱՀԻՐԻ։—Շարթուս վաճառմունք են 150 պարկ, յորմէ 70 պարկն Եզոզիկա, 6 1/8 զրուշի, 30 պարկը Զորում 5 4/5 զրուշի եւ 50 պարկը Գարահիսարի լաւ տեսակ, 7 զրուշի։ Բառական ժամանակ չգալէ ետեւ, շաբթուս մէջ 110 պարկ եկաւ։ Հրապարակն ամուր է, եւ գիները լաւ կը բռնուին։ Պատրաստ ունինք 260 պարկ, ընդ ամենը 19,000 օխա։

ԲԱՄՊԱԿ։—Շարթուս վաճառմունք են 30 պարկ Աստմա, 7 1/4 զրուշի, տեղական սպառման համար գնուած։

ԿԱՊԵՐՏ։—Հրապարակը տկար է, սպառիչ կեղրոններէ եկած անկանոն լրոց պատճառաւ։ Ցաղիստանէն ունինք պատրաստ 5,000 կտոր։ Շարթուս վաճառմունք են 200 մէկրոյ Ս. տեսակ Ֆերէդան 27 ֆրանքի, եւ 5 հակ Խիվա 260 Անգլիական ոսկիէն։ Գիներն են. Շիրվան, ֆրանք 25—26, Գարատաղ, ֆրանք 30—34, Սումախ, ֆրանք 75—85 կտորին. իսկ Ֆերէզան, ֆրանք 24—24 եւ Խորասան, ֆրանք 22—34 քան. մէկրոյին։

ՄԵՏԱՔԻՍ։—Հրապարակն անշարժ է եւ զարմ չեղաւ։ Շարթուս մէջ առաջին տեսակ Թաշքէնտ յատկապէս կ'ուզուէր, բայց պատրաստ շատ չը գտնուելով, գործ չկրցաւ լինել։ Նուխայի տեսակաց վրայ գործ կը սպասուի ամռան դէպի վերջը։ Պատրաստ ունինք 120 հակ Նուխա, 30 հակ Պուխարա, եւ 15 հակ Թաշքէնտ։ Գուխարայի գիներն է 210–220 զրուշ, (կանխիկ առեւտուրի համար 100ին 7 զեղչով)։ Թաշքէնտ, 172–215 զրուշ, (3 առ հարիւր զեղչով)։ Քոխթայիս, 120–130 զրուշ, եւ Խորասան եւ Նուխա 38–42 ֆրանք։ բայց այս գիներ անուանական են միայն։

ՄՈՐԹ։ — Տեղական սպառողաց ոգին ոչխարի եւ այծի մորթերն անցեալ տարւոյ յունիսին կանխաւ վաճառուած էին։ ուստի միակ առեւտուրն այժմ նապատակի մորթին եւ նմանօրինակ տեսակաց վրայ է։ Շարթուս մէջ 15,000 կտոր նապատակի մորթ եկաւ, եւ ատենցմէ 10,000 հատը վաճառեցաւ՝ 10–43 քիլօկրամ(*) կշռով 100 կտորին 16–17 1/2 մէճիտիէ գնով եւ մնացեալ 5,000 կտորն ուղղակի Մարսիլիա ղրկուեցաւ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

ՇԱՌԲԱՐ։— Եկաւ 3,600 պարկ Թրիէստէն։ Վաճառեցաւ 1,500 պարկ։ Պատրաստ 4,400 պարկ։ Գիներն ինկան, եւ տակաւին պիտի իյնան, շատ գալուն պատճառաւ։ Ի Թրիէստ, գիներն ամուր կը բռնուին։

ԽԱՀՈՒԻ։—Եկաւ։ Վաճառեցաւ 500 պարկ։ Պատրաստ 2,500 պարկ։ Գիներն ամուր են յԱնգլիա. իսկ հոս, գնոց բարձրացման առաջքը կ'առնու պատրաստ վաճառքին շատութիւնը. նաեւ երկու չոգենաւք կը սպասուին։

ԲՐԻՆՁ։— Եկաւ 900 պարկ Խուալական։ Վաճառեցաւ 500 պարկ Հընդիկ եւ 850 պարկ Խուալական։ Պատրաստ 2,300 պարկ Հնդիկ եւ 1,100 պարկ Խուալական։ Հրապարակն ամուր եւ բանուկ է Խուալականին համար, եւ տկար՝ Հնդիկին համար։

ՍԲԱԲՄԱՁԷԴ։—Եկաւ։ Վաճառեցաւ 400 մտուակ։ Պատրաստ 3,500 մտուակ։ Գիներն յոյժ չափաւոր լինելով, վաճառատեարք չեն ուզեր վաճառել։

ՔԱՐԻԻՂ կամ ԲԷԳԴՐՈՒ։—Եկաւ։ Վաճառեցաւ 9,000 մտուակ, յորմէ 5,000 մտուակը տեղական սպառման համար գնուած։ Պատրաստ ունինք 51,300 մտուակ։ Գիներն անշարժ են եւ ամուր։ Առաջին նպատակաւոր հոգնով, քանի մը առագաստանաւք կը սպասուին Քարիւղ բեռնաւորուած։

ԸՆԴՈՅՆԻ ԳԻՆԵՐ	Լ. 103
Շաքար Հոլ. սկսող. կենդ.	215–225
» » պարկով »	210—219
» Թրիէստ » »	190—204
» Գլուխ 2–3 քիլոր. (7 0/0 զեղչ) 50 քիլօկ.	247–250 Լ. 100
Խաղվ Պրազիլ ընտ. հօխ.	8 1/4
» » լաւ »	—
» » սովորական »	6 1/2
Սրբոնչեմ Պէնէրոյ քիլ.	5 7/8–6 1/8
» Ֆրանսայի սնտ.	85—85
Լեզակ (չիվիա) Պէնկ. հօխ	100—140
Որդան կարմիր (գըրմըզ), սեւ	53—54
» » գորշ	28—50
Գզուեղ սեւ հօխ.	8 1/2 Լ. 104
Կինամոն »	6 1/2—8 1/2 100
Խունկ կենդ.	220—240 »
Մեխակ (գրնֆիլ) հօխ.	18–19 »
Երինձ Հնդկ. պարկ 80 օխա	125—132
» Ճէնովա	34 1/2—41 1/2 Ֆր.
Թէյ սեւ սովոր. հօխա	12—17 Լ. 100
» միջին	» 20—45
» ընտիր	» 100—120
Քարիւղ (կազ)Ամեր. սնտ.	31—36
Օսլայ (նշաթա) Անգլ. կենդ,	193 մէկ.

ՂՐ

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ

Գիներն ամուր են ի Մանչէսդրը, զէպի վեր կը միտին. բայց հոս մտուսը զէպի վար է։ Դաւրէժի հրապարակն անգործ է զրէթէ։

ԱՄԷՐԻԿԱՆ։—Գործերն յոյժ սահմանափակ եղան։ Խօսք կայ թէ 20,000 Անգլ. սոկոյ մեծ գործ մը կատարուած է, 50—60,000 թօր լաւագոյն տեսակաց կանխաւ վաճառմամբ, զըրէթէ գործարանին գնով. բայց առ այժմ դադրեալ կը պահուի այս առուտուր։ 7 լիվրանոց Ս. տեսակին թօրը՝ 43 զրուշ. Բ. տեսակին՝ 40–41, եւ ստորին՝ 37–38 զրուշ։ Պարսկաստանի համար լաւագոյն տեսակը միայն կ'ուզուին։

ԱՍՏԱՐ, (ԷՖԷԼԷՐ)։—Շատ կ'ուզուի, մանաւանդ առաջին կարգի տեսակը, որք բոլորովին կը պակասին հոս։ Անմիջապէս յանձնելի վաճառքին համար արդի գներն է 6 1/4 զրուշ թէթեւ, իսկ 6 զրուշ ծանր կշռող տեսակաց։

ՄՈՒԼ, (ԲԷՆԴԼԷՖ եւ ՏՊԷԼԸ)։—Զուզուիր հիմա, բայց կը յուսացուի թէ առուտուրն ի մօտոյ պիտի բացուի Մանիֆաքտուրայի այս ճիւղին վրայ։

ՊԱՄԱԿ։—Գործերն անանչան եղան շաբթուս մէջ։ Փիչ մը կ'ուզուին Ս. տեսակ Քրէդոնք եւ ճերմակի վրայ եղած Պատմանները։ Կանանչի, դեղինի եւ կարմիրի վրայ եղածներն, որք 85 բարայի կը վաճառուէին, այժմ 80 բարա միայն կը ստանան։ Գիներն ընդհանրապէս տկար են։

ՄԱՆԱՆ։— Շատ բանուկ չէր շաբթուս մէջ. այսու հանդերձ բառական բան վաճառեցաւ։ Ս. եւ Բ. տեսակ Լաբսդրա Քրոմիրն յատկապէս ուզուեցաւ, քիչ մ'ալ կարմիր։ Շաբթուս մէջ գնուած վաճառաց մեծագոյն մասն Ասիական զաւառաց համար էին։

(*) —Ա յսինքն հազարակրամ=342 արամ, որ նոր օխան է այժմ։

ԱՐՄՏԻՐ

Առուտուրներուն հանգարտութիւնը կը շարունակէ։ Շաբթուս մէջ կատարուած գործողութիւնք միայն տեղական սպառման համար անհրաժեշտ բաներ են։ Եկած ցորենին քանակութիւնն ալ մեծ չէ. թէ Շըմէնտրֆէր, թէ Պուրկաս եւ թէ Մէլիթոփոլէն եկածներուն գումարը 70–80 հազար զրիւռ չանցներ։ Սիմոր կայ 100 հազար զրիւռ չափ ցորեն ամենն տեսակէ։ Գիներն անցեալ շաբթուան վրայ որ եւ է փոփոխութիւն մը կրած չեն։ Ալիւրի առեւտուրն ալ հանդարտ է, եղած գործողութիւնք միայն տեղական սպառման համար են եւ հազիւ հազար պարկ մ'ալ շարաթը Մարմառայի եղերքներուն համար։ 8–10 հազար պարկ ընիկ եւ Օղիմ 5–6 հազար պարկ ալիւր Օսէսա պատրաստի կան մթերանոցներուն մէջ։

ԱԼԻԻՐ Լ. 100

Օսէսա,	Ա. տես.	60 օխ.	132—138 »
»	Բ. »	»	124—123 »
»	Գ. »	»	116—120 »
»	Դ. »	»	65—80 »
Օղիմ (Ագիմա)	»	»	114—116 »
Իպրաիլ 00 1/2		»	չկայ »
» 00		»	» »
Մարսիլիա Ա. տես.		»	90—96 »
Ընիկ (Վառնա և Շումլաֆ)			100—102 »
» (Իպրայիլով խառնուած)			103—107 »

ՇՊԱԹՈՒԱ ՇՈՂԵՆԱՒԻՐ

Միջերկրական ծովէն եկան 45 շոգենաւք, որոյմէ 10ը միայն վաճառք բերած էին ի Կ. Պոլիս։ Մնացեալք ի Սեւ ծով գնացին այսպէս. 11՝ Օսէսա, 4՝ Սուլինա, 7՝ Նիքոլայէֆ, 2՝ Քէրչ, 2՝ Բոզի, 2՝ Սեւաստոպոլ, 8՝ Վառնա, 1՝ Իպրայիլ, 2՝ Կալաց, եւ այլն։

ԳՐԱԿԱՆ

ՁԱՆԳԱԿԸ

Թա՛մ, թա՛մ, ձայնէ՝ ահա զիւղին մեր զանգակ,
Ունկընդրէնք, գեռ չէ ծագած արեւդակ։
Ո՛րպէս նըւաղ հանէ առ մեզ այդ զանգիւն.
Գոգցեալ մութին մէջ բարձրացած եւ կանգուն
Գծած էակ մ'է, որ թառանչք հոգեխըռով
Աւեծանան թրթռան ընդ օդս անվրդով։
Թա՛մ, թա՛մ. ահեղ, այլ յուսալից է այս ժամ.
Մօտ է լոյսը թագաւորել, եւ յայնժամ
Պիտի զարթնուն մարդիկ գըւարթ,
կենսալից.
Պիտի չոգայ երկնի ճակատն ամրիծ.
Առատաբուխ աստ անդ գեսեր մարդկեղէն
Պիտի յուղին եւ ճանապարհէն ըսքողին.
Աղմկալից պիտի հոսէ կեանք ի գուրս,
Ձոխ արիւնն տակ փայլին եթերք գեղալոյս։
Թա՛մ, թա՛մ. «Օրհնեալ լիսի անուն քո, ո՛վ Տէր,
Որմինչէ աստ ալեզարդ ոմն աղօթիկեր.
Օրհնեա՛լ, որ ձեռն անեղ, հզօր յօրինեց
Տիեզերքը այսչափ ազուոր, այսչափ մեծ։
Տէ՛ր, ապրեցո՛ւր զիս եւ մահէն պահպանէ՛»։
Զի որչափ մարդ առ գուրս կենաց ժամանէ,
Այնչափ յարի նմա. զի թիզդ զանգակին
Ցիչեցուցանէ նմա օրերն այն անցեալն
Ուր, գեռ մանուկ, փայլէր կենաց առաւօտ
Եւ անցնէին աւուրք զըւարթ, անաղօտ.
Ուր, ծաղկանց մէջ թեթեւաքայլ, վառվըռուն,
Հալածէր նա թիթեռնիկներ չողոզուն,
Այտք հրաբոցայտ, ճիչ բառնալով, սիրտ արբոյ,
Ճամանչաւուխտ երկնից ներքեւ անամպրոյ.
Մինչեւ այն ժամ երբ աղօթից զանգակներ
Կոչէին զնա յԱստուծոյ առն սրբանուէր,
Ցանաբ նոսեմ եւ անչչունչ, ուր երէցն
Երեկոյեան մաղթանքն ասէր արտասահեծ։ —
Թա՛մ, թա՛մ. ո՛րչափ յիշատակներ զարթնուն արդ,
Զերդ հոգ ի հոգ երանք թռչնոց սիրաբզուարթ։
Մէն մի զանգիւն սրտին խօսի, մէն մի թիզդ
Անդրադարձնէ հոգւոյն մի ցաւ կամ մի խենդ.
Եւ ասէ մարդ. «Ա՛հ, այս ժամուն էր ան
Որ առաջին անգամ իմ սէրն ես տեսայ։
Ո՛րչափ փոխուած է արդ, աւա՛ղ, ժամանակ.
Ցիլ ծիլ փթթած վարդերու մէջ գեղանակ
Սիրաբոսակ ճակատս յայնժամ ծիծաղեր.
Կենաց ծովէն իմ չարչին հանդարտ,
խաղաղ էր,
Եւ ես, անքոյթ, մղէի, օ՜ն, դիմ նաւակ,
Լուսափայլուած ալեակներու նշաւակ.

(1) Խմոր կամ ըբէ՝ կ'ըսուի տեսակ մը մանրադիտական բոյս, որ թէքնիկներնը կը գոյանայ թէ՛ անկոյ, թէ՛ փտաւալ վրայ եղող մարմնոց եւ թէ՛ մանաւանդ շաքարի լուծման մէջ։

(2) Ոգելից ըմպելի, զոր կը պատրաստեն՝ դառն ու զրպուիչ բոյսեր մի քանի օր ճերմակ գինւոյ մէջ ձգելով։

(3) Մի այլ ըմպելի, որուն մէջ ալքօլը միացած է դառն հիւթոց հետ։

(4) Տըքէպն։

(5) Պէրժերէ։

եւ հեղածուփ երբ ջուրց վերայ սիւք հոսէր,
Գանէի գիս յատիւն մարմանդն հողմասէր,
Որ կրկնբւէր ալեաց խորը եւ գլխոյս
Ա՛ծէր անոյշ մի հոմանի մեղմայոյզ։ — Այս պահուն էր որ սիրելին իմ տարան
Յանձնել հողին ուր կայ այժմ իւր մեհնարան։

Աստղերը լան նորա վերայ գիշերը,
Եւ չորցունեն նոցա արցունք հողմերը։
Ո՛րպէս ծանրը ծանրը հնչէր մահաչչուկ
Թմբոյ զանգակին, հեծկլտանաց երբ աղմուկ,

Հեղձամղձուկ մեր կուրծերէն թռչելով,
Թնդացունէր այերքն անդորր, անխրոխտ։
Երկայն ամեր անցան վերայ այն օրուան.
Փոփոխեցին յաճախ աստղերն իջեւան։
Երկայն ամառ տօթ արեգով չողչողուն,
Եւ ալեզարդ ձմեռ, գարուն ըզմայլուն
Քանիցս եկան եւ մեր հոգիս ծածկեցին.
Քանիցս արփին փոխեց իւր ոտն երկնային,

Եւ տակաւին ջնջուած չէ այդ յիշատակ.
Եւ երբ լսեմ այդ ընդարձակ երկնի տակ
Միմիայն թինդն այդ ողբերգու պղնձին,
Նորէն լեցուին աչերս որ ա՛նքան լացին»։ —

Սե՛աւ նոճիներ, եւ դու կապո՛յտ հոգեյոյզ,
Խորի՛ն, խորի՛ն երկին, ամպե՛ր մեղմալոյս։
Զոր առկախեն պատկերներով քմահին
Հողմեր վերայ լոյս եթերաց կամարին.
Լճակին ջո՛ւրք եւ առուակին ալեակներ
Այց մրմունջին առաջ դողայ հոգի մեր,
Թեթեւ թռչունք, որ առաւօտն ոդէք
Եւ որ ողբաք, կարծեմ մարդուն պայման հէք.
Ո՛հ առացէք, երբ հնչէ ձայն զանգակին
Եւ ազդ առնէ փախուստն աւուրց թանկագին,
Երբ թրթռայ այդ պղինձ զոր մարդն է կախեր
Մի ընդարձակ սիրտ եղած, չէ՞ք բաբախեր։

Յ. ՍԵՓԵԱՆ

ԱԶԴ

Առաքել էֆէնտի Գարամատթէոսեան եւ Ստեփան էֆէնտի Եաղըճեան ընկերանալով ի միասին դրատեղեակ բացեր են ի Պանէ-դափուսու Բասիմ փաշա խան՝ թիւ 22 եւ 23, ուր ամէն օր ամէն տեսակ դասական ու չահադիտական գործի վերաբերեալ ո՛ր եւ է գրութիւնք խնամով կը խմբագրուին եւ թարգմանութիւնք կը լինին ամենայն ճշդութեամբ։ Անդ դասախօսութիւնք եւս կը լինին Հայերէն, Յունկերէն, Գաղղիերէն, Անգղիերէն, Իտալերէն ու Գերմաներէն լեզուաց գործնական ու տեսական դիւրաւոյց մեթոտով. անդ թուաբանութիւն ու Ցոմարակալութիւն եւս դաս կը տրուի յիշեալ ուսանոց ու գիտութեանց ամէն մէկ ճիւղին մէջ մասնաւորապէս հմուտ ուսուցչական մարմնոյ մի աշակցութեամբ։

Պատուական յաճախորդք եւ աշակերտք որ կը գիմեն յիշեալ դրատեղեակը գոհ կը լինին ամենայն մասամբ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

Նոր վաճառատան նպարեղէնաց և Եւրոպական ոգելից ըմպելեաց

Կ. Պոլիս Մըսըր չարշըի մօտ Թահմիզ փողոց թիւ 70.

Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղէնաց ամենէն ընտիր տեսակները. Սիպիրիոյ առաջին կարգի կարագ իւղ, խառնուէ, չաքար, պանիր, ձէթ, բեթերոյի կաղ, բրինձ, լուբիա, օսլայ, աճառ, ձիթապտուղ, մաքառնա, բաթաթէս, Եւրոպայէն սուփերով բերել տրուած աղած ձկներ, Մալակաֆի, Պորտոյի եւ Շամբանիայի գինիներ, քոնիաքներ եւայլն եւայլն։

Գիներու չափաւորութեան եւ կշռոց ճշդութեան մասին պատուարժան յաճախորդք ըստ ամենայնի գոհ պիտի լինին։ Վստահ եմք որ ազնիւ ազգայինք այսպիսի Հայկական վաճառատուն մը պիտի քաջալերեն, չը գիմելով օտարին, որով իրենց գործնական ազգասիրութեան օրինակն ընծայած պիտի լինին։

Մայրաքաղաքիս թաղերէն ու արուարձաններէն առ մեզ ուղղեալ յանձնարարութիւնք՝ թէ մեծ եւ թէ փոքր քանակութեանց համար՝ փութով եւ սովորական ճշդութեամբ կը կատարուին։ 26—2

ՄԵԾԱԴԻՐ ՊԱՏԿԵՐ

Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

Թարգմանեց Հայոց

Սոյն պատկերը մինչեւ հիմա տպագրեալ պատկերները կը գերազանցէ և կը մրցի Եւրոպական պատկերաց հետ՝ իւր գեղեցկութեամբ և նրբութեամբ։

Գիներ խիստ չափաւոր նշանակուած է 10 դրշ. որով իրաւունք ունիմք յուսալու թէ, ամեն Հայ պիտի առնու հատ մի՝ իրենց սրահները զարդարելու։

Վերոգրեալ պատկերը, ինչպէս նաև «50 նշանաւոր աղգայնոց» պատկերները կը գտնուին Մարգարեան գրատունը Մէրճան փողոց թիւ 57.

Այս ջուրին մատակարարութիւնն ստանձնող վարչութիւնը բնաւ զոհողութիւն խնայած չէ իւր պատուարժան յաճախորդները գոհ ընելու համար։ Ջուրին անարատութեանն ու թարմութեան վրայ բընաւ կասկած չկրնար ըլլալ։

Բէրայի, Ղալաթիոյ, Կ. Պոլսոյ և շրջակայ գիւղօրէից համար մէկ մեծ տակառի կամ երկու փոքր տակառներու գին են մէկ քառորդ մէճիտիէ, դնողին տունը կամ բը նակարանը յանձնուելու պա մանաւ։ Հինգ տակառէն աւելի գնդներու հետ ուրիշ սակարկութիւն կըլլայ։

Թարգախուխեանէ անկասկած ըլլալու համար ամեն տակառներու վրայ խարսխի (նաւու երկամ) նը. շանագրոշմ պէտք է փնտռել։

Ապպարելու համար պէտք է դիմել կամ գրել Կ. Պոլիս Սիրքէճի խանի 31. Ֆընտըգլը, Ծ. փողը, Քէրէսթէճի փողոց թիւ 11 Մթերանոցն, Պէշիկթաշի նաւամատոյցին մօտ Ա. Յարին դիմացը, և Բէրա Թագսիմին դիմացը Յունաց Ա. Լիա Թրիատա եկեղեցւոյն բակին մէջի Մթերանոցը։

Վարչութիւնը նաև բաժանորդութեան տետրակներ ալ կը վաճառէ, որք 25 տոմսակ կը պարունակեն հարիւրին 10 դեղչով։

JONAS BROOK

BROTHERS

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՄՊԱԿ ԴԵՐՁԱՆԻ

ՓԷՋԻԼԻ ՄԱՔՈՒՐԱ ՊՐՈՒՔԻ

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ Պ. Պ. Սթօման և Տալլենկէր, Կ. Պոլիս, Պահճէ Գարու Բասիմ փաշա խան։

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի՝ բաց ի կիրակի և ասն օրերէ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գարու ձէլալ պէյ խան թիւ 31 Մասիսի խմբագրատունը։ Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց գրասենեակները։

ԿԱՐԻՆ Յովհաննէս էֆ. Տ. Մելքիսեդեկեան։

ԵՐԶՆԿԱ. Յ. Շաւարշ էֆ. ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Երանոս էֆ. Սթամպոլեան։

ՍԱՄՍՈՒՆ. Եդուարդ էֆ. Մաբատեան

ԿԻՐԱՍՈՒՆ. Գ. էֆ. Խ. Մազմանեան։

ՌՈՏՈՍԹՈ. Արժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէպլեան։

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Աբրահամ էֆ. Զէրզամանեան։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ Խոսրով էֆ. Էսկիճեան։

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Էմմանուէլեան էֆ.

ԵՒԴՈԿԻԱ. Գէորգ էֆ. Նազարեան.

ՔԱՐԲԵՐԴ և ՏԷՐՍԻՄ. Կիրակոս էֆ. Ն. Ղազանճեան։

ՄՈՒՇ. Արմենակ էֆ. Խանազատեանց

ՎԱՆ. Պետրոս » Գաբամաճեան.

ԲԵՐԻԼ. Սեդրակ » Խարաճեան։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս էֆ. Թաչճեան.

ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Կ. Ոսկերչեան

ՏՕՔԹԵԱՆ. Ֆէրհատ » Ս. Ֆէրհատեան.

ՏՕՔԹԻՍ. Պ. Նիկողայոս Յ. Ղևոնդեան.

ԿԱԼԿԷՔԱ. Պետրոս էֆ. Հէքիմեան.

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԷԼՐԱԳՐՈՑ

Կ. Պոլիս Ճէլալ պէյ խան

ԿԼՈՒԱԹ

(ՆԱԽԿԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԴՕՆԹԻ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ)

ՄԵՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԾԽԱԽՈՏԻ ԵՒ ՍԻԿԱՐԻ

109 կալրա, Սանդըքճըար փողոց 109

—o—

Սոյն գործարանին մէջ մեծ խնամով կը պատրաստուին Եէնիճէի ընտիր բերքերէն՝ ամեն տեսակ ազնիւ ծխախոտ և հոտաւէտ Սիկար, որուն ստուգութեան կրնան փորձով վկայել ամեն ճաշակի տէր ծխողներ, և հաստատել թէ՝ մեր հռչակաւոր գործարանն իրաւամբ արժանացեալ է իւր նոր անուանակոչութեան, (այն է Կլուառ), վասն զի իւր նմանեաց մէջ մրցմամբ յաղթանակած և փառն ստացած է։

Թէ՛ գաւառներէ և թէ օտար երկիրներէ տրուած հրամաններն՝ ինչ քանակութեամբ որ ըլլան, փութանակի և ճշդիւ կը գործադրուին։

Գիներն խիստ չափաւոր են։

Մասնաւորապէս Եւրոպա ղրկուելիք ապրանք ազատ են պանտրոլի տուրքէն ըստ մաքսային օրէնքաց։

Մեծ վաճառատուն ի Կալաթա, Սանտըդճըար փողոց 109։

Մասնաճիւղ ի Կ. Պոլիս, Պալըդ խաղար 165։

ՏԷՄԻՐԳԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

"Կատարելութիւն",

ՄԱՏԱՆ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

Աշխարհածանօթ Մազ Նորոգողը

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Երբէք չվրիպիր նորոգելու Մաւոր Մազը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, աճում, և փայլուն գեղեցկութիւն։ Իր արդիւնքը ստոյգ և կատարեալ է, շուտով վանելով ալեւորութիւնը։ Ներկ մը չէ։

Մ'իշտ կը հաստատէ ինքնին իբր մազին բնական զօրացուցիչը։

Հարատարար միայն Կարմրագոյն փոխելու մասն է

Գլխաւոր Մթերանոցը (Մազազան) է,—

114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգղիայ։

Կը ծախուի ամեն կեղծամավաճառներ ըն, Անու շահոտ Իւղավաճառներէն, և Անգղիացի Դեղավաճառներէն։

Կ. Պոլիս Ս. Քանդիւք էկբարց քով, Ֆարմասի Պրիմանիք Բերա Մեծ փողոց և Էմմինա Քարիէնայի քով, Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալաթրիմ Ղալաթիա։

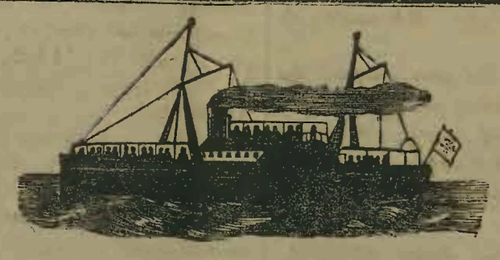

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇԱԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1882 ՄԱՐՏ 1 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 16

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ		Եւրոպական Եղէր	Թիւ
12 45		Եէնիմահալէն Մէզարպուրնու, Պէյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիք. (Եէնիգիւղի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի։)	32
1 15		Եէնիքէյ. Սմէնա. Էմիրկ. Պոյաճըքէյ. Բ. Հիսար. Պէպէք. (Արնավուտգիւղի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	20
1 45		Բ. և Ա. Գավագ. Եէնիմահալէ. Մէզարպ. Պէյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. (Եէնիգիւղի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի։)—(Ուրբ. օրերը Սմէն. Էմիրկ. Պոյաճ. Բ Հիսար. Պէպէք.)	17
2 45		Եէնիք. Սթէն Էմիրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք (Պէպէքի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի (Բացի ուրբաթէ)	22
3 15		Եէնիմահ. Մէզարպ. Պէյիւքտէրէ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար։ Պէպէք։ (Արնավ. չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի ի Պէպէք։—Ուրբաթ օրերը Արնավ. Գաւր. Օրթաք. Պէշիկթաշ Գալաթաշ։	21
4 15		Մէզարպ. Պէյիւքտ. Թարապիա. Եէնիք Սմէն. Էմիրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք Արնավ. Գաւր. Օրթաք. Պէշիկ.	28
6 15		Եէնիմահ Պէյիւքտ. Թարապ. Պէյլ. Բաչապ, Եէնիք. Էմիրկ. Գանլըճա. Բ. և Ա. Հիսար. Գանտ. Արնավ. Զէնկէլ. Պէյլեր. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիկ. Իսկ.	4
8 15	Ա. և Բ.	Գավագ Եէնիմահ. Մէզարպ. Պէյիւքտ. Թարապ. Պէյլ. Բաչապ. Եէնիք. Էմիրկ. Պոյաճըք Բ Հիսար. Պէպէք. Արնավ Գաւրուչ Օրթաքէյ Պէշիկթ. (Ուրբաթ օրերը Սմէնա)	34
9 45		Մէզարպուրնուէն Պէյիւքտէրէ. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Բ. Հիսար. Արնավ. Օրթաք. Պէշիկթ.	21

Սրնավոտ էջեր

12 40	Պէպէք. Արնավ. Գաւր. Օրթաք. Պէշիկթ.	
1 15	Արնավ. Գաւր. Օրթաք. Պէշիկթ.	
1 50	Պէպէք. Արնավ. Գաւր. Օրթաք. Պէշիկթ.	
2 30	Արնավ. Գաւր Օրթաք Ֆէշիկթ. Գապաթ.	
3 20	Պէպէք, Արնավ Գաւր. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթաչ։	
4 15	Պէպէք. Արնավ. Գաւր. Օրթաք. Պէշիկթ. Գապաթ. (Բացի ուրբաթէ)	
10 45	Բ. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	
11 10	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ. (Բացի ուրբաթէ)	

Աւօտան Եղէր

12 35	Արնավ. Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլերպ. Գուզկ. Գապաթ.	
1 15	Պէյլ. Բաչապ. Գանլըճա. Ա. Հիսար. Գանտ. (Ժամ 1,50 ին Արնավուտգիւղի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) Ուրբ. օրերը Վանիք Զէնկէլք. Պէյլերպ. Գուզ.	
1 50	Արնավ. Գանտ. Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլերպ. Գուզ. Պէշիկթ. (Բացի ուրբաթէ)	
2 15	Պէյիւքք. Թարապ. Պէյքօղ. Բաչապահճէ. Գանլըճա. Ա. Հիսար. Գանտ.—Ժամ 3 15ին Գանտիլլիի չոգենաւին պիտի հաղորդակցի։ (Ուրբ. օրերը Վանիք. Զէնկ. Պէյլերպ Գուզկ. Պէշիկթ.)	
3 15	Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իսկ. — Բացի ուրբաթէ։	
4 15	Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ։	
9	Էմիրկ. Գանլճ. Բ. Ա. Հիսար, Գանտ. Արնավ. Զէնկ. Պէյլերպ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիկթ. Իսկ. (Ուրբաթ օրերը ժամ 8,45 ին Պէյիւքտէրէն ելնելով Պէյքօղ, Բաչապ. Բ. Փ. մահ. պիտի հանգիպի)	
10 30	Վանիք Զէնկ.	

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական Եղէր

1 30	Պէշիկթաչ, Օրթաք, Գաւր. Արնավ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապիա, Պէյիւքտէրէ, Եէնիմահ։	
2 35	Գապաթ. Իսկ. Պէշիկթ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլերպ. Զէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար, Գանլ. Էմիրկ. Եէնիք. Բաչապ. Պէյքօղ Թարապ. Պէյիւքտ. Եէնիմահ.	
3	Պէշիկթ. Օրթաք, Արնավ. Բ. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկ. Եէնիք Թարապ. Պէյիւքտ. Մէզարպ.	
3	Գապաթ. Պէշիկթ. Օրթաք. Գաւրուչ. Արնավ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Պէյքօղ. Թարապ. Պէյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ. Գավագլար։	
6 45	Իսկ. Պէշիկթ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլերպ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Բ. Հիսար. Գանլ. Էմիրկ. (Ուրբ օրերը Եէնիք Թարապ. Պէյիւքտ.)	
8 15	Պէշիկթ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք Թարապ. Պէյիւք. Մէզարպ.	
10 30	Բ. Հիսար. Պոյաճ. Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք Թարապ Պէյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ.	
11 15	Եէնիք. Թարապ. Պէյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ.	
11 35	Պէպէք, Բ. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք.	

Սրնավոտ էջեր

2 5	Ուղղակի Արնավ.	
2 30	Պէշիկթ. Օրթաք. Գաւրուչ. Արնավ. Պէպէք։	
3 30	Պէշիկ. Օրթաք. Գաւր. Արնավ. Պէպէք։ (Բաց ի ուրբաթէ)	
10	Պէշիկթ. Օրթաք. Գաւրուչ. Արնավ. Պէպէք, Բ. Հիսար. —Վոսփորի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի ի Բ. Հիսար։	
10 30	Պէշիկթ. Գուզկ. Օրթաք. Գաւրուչ. Արնավ. Պէպէք։ (Բաց ի ուրբաթէ)։	
11 10	Գապաթ. Պէշիկթ. Օրթաք. Գաւրուչ. Արնավ. Պէպէք։ (Ուրբաթ օրերը ժամ 11ին) — Եէնիքէյի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի ի Պէպէք։	
11 40	Պէշիկթ. Օրթաք. Գաւրուչ Արնավ.	
12	Պէշիքթաչ։ Օրթաքէյ, Գաւրուչէյմէ, Արնավուտքէյ։	

Աւօտան Եղէր

1 35	Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Եէնիք։ —Բացի ուրբաթէ։	
2 30	Իսկ. Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Գանտ. —Բացի ուրբաթէ։	
3 30	Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք։	
9 45	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիք. (Գավագի չոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի։)	
10 15	Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բաչապ. Պէյքօղ Մէզարպ. Ա. և Բ. Գավաք։ (Ուրբաթ օրերը, Բ. Փաշա մահ.)	
10 55	Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Արնավ. — Բացի ուրբաթէ (Պէյքօղի չոգենաւին պիտի հաղորդակցի ի Գանտիլլի)	
11 20	Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաչապ. Պէյք. — Ուրբաթ օրերը ժամ 11ին Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիքէյ հանդիպելով։)]	
11 40	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիք. Արնավ.	

ԻՆՕԿԻԻՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իսկիւտարէն Կամուրջ Ժամ		Ժամ	Կամուրջէն Իսկիւտար Ժամ	Ժամ
12 45		7	1 15	8
1 30		8 10 Պէշիկթաշ	1 45	9
2		9 20	2 15	9 35 Պէշիկթաշ
2 30		9 45	2 45	10
3		10 5	3 15	10 15
3 30		10 30	3 45	10 45
4		10 50	4 30 Պէշիկթաշ	11 5
4 45	Պէշիկթաշ	11 10	5 15	11 25 Գուզկ
5 30		11 35	6	11 45
6 15		12 5	7	12 5 Գուզկ

(Շաբաթ օրերը Գուզկունճուք չպիտի հանդիպի։)

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Իսկիւտարէն Կամուրջ Ժամ		Ժամ	Կամուրջէն Իսկիւտար Ժամ	Ժամ
1		7	1	7
1 45		8 10 Պէշիկթաշ	1 40	8
2 30		8 40	2 25	8 50 Պէշիկթաշ
3		9 20	2 55	9 20
3 30		9 50	3 25	10
4		10 30	4 Պէշիկթաշ	10 30
4 45	Պէշիկթաշ	11	4 45	11 5
5 30		11 30	5 25	11 40
6 15		12 5	6 10	12 5

—o—

ՀԱՐԷՄ ԻՄԿԷԼԷՄԻ

Բաց ի ուրբաթէ Հարէմ և Սալամագ բանող չոգենաւերը

3 30	Հարէմէն Սալամագ	25
11	Հարէմէն Սալամագ	25
3 15	Կամուրջէն Հարէմ Սալամագ	25
10 50	» » »	25

Կառաբարձ չոգենաւին երթևեկի ժամերը։

3 15	Իսկիւտարէն, Գապաթ. Սիրք.
4 45	» Սիրքէճի
10 20	» »
11 30	» Գապաթաչ
3 45	Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5	» Գապաթ. Իսկիւտար
11	Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 45	Գապաթաչէն Իսկիւտար

Ուրբաթ օրերը ժամը 3ին կամուրջէն չոգենաւ մ'ելնելով Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բ. փաշա մահ. Բաչապ. հանդիպելով Պէյքօղ պիտի երթայ, և ժամ 4 1/2 ին Պէյքօղէն վերադարձեալ նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի վերադառնայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 10 մարտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 դրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, դրշ 110 1/4 առ Անգլ. լիր

Ֆարիզ 3 » Ֆր. 22 90 առ Օսմ. լիր

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմ. Քօնս. գոյուեցաւ	12 35
բացուեցաւ	12,35
կէս օրին	12,35
	Անգլ. լիր
Սօսիէթէ Ժէնէրալ 6 0/0	5,30
» Օթօման	4,10
Կ. Պոլսոյ Պանքան	9,15
Քրէտի Ժէնէրալ 6 0/0 Օսմ. լիր	7,
Փոխ. 1863 (Մութոն) 6 0/0 Ֆր.	,
» 1865 » 6 0/0	68,—
» 1869 (Բիթնար) 6 0/0	65,
» 1872 (Պոն տիւ Թրէսոր)	22,
» 1873 (Բիթնար) 6 0/0	60,
Բուէնոսէյրէսի երկաթուղի	49 25
Լաւրիոն	144,
Թրամուէյ (Գ. Կ.) Օսմ. լիր	370,
Թղթադրամ »	305
Հէկալէֆիէ	471 1/2
Թէքոր	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

(Օսմ. ոսկին 100 դրշէն)

	Դրշ.
Անգղիական ոսկի	110 10
Գաղղիական »	87 21
Ռոլ	96 3
Երիսից	31 20
Խառնոն թուղթ	9 3
» արծաթ (Նոր)	90 30
Մէճիտիէի տարբերութիւն	107 33
Վենետոց	125 20
Ֆինկոց	209
Ֆինկոց (անկէս)	183
Թէթաւիք	206 20
Պինձ	650

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 21 մարտ

Անգղ. Քօնս.	101 3/16
Օսմ. »	11 1/2
Փոխ. 1865	14 1/4
» 1869	12 3/4
» 1871	68 3/4
» 1872	23 1/4
» 1873	11 5/8
» 1877	80 1/2
Պանք Օթօման	19 3/4
Ռուս. փոխ. 73ի	83 1/2
Եգիպտ. միացեալ	66 7/8
» արտաքնաւոր	89 1/2
Տայրա Սանիէ	67 1/4
Փոխ. Ռոչիլտ	87
Փոխնկացիր Փարիզի վրայ	25,524

Փարիզ 21 մարտ.

Գաղղ. Քօնս. 3 0/0	116 65
» » 3 0/0	83,
Օսմ. Քօնս.	11,80
Փոխ. 1865 Ֆր.	76
» 1869	62,
» 1873	58,
Օսմ. Երկաթուղի	49,25
Պանք Օթօման	752,50
Քրէտի Լիոնէ	735,
Ռուս. փոխ. 5 0/0 (1877)	—
» » Ռուսեանեան	—
Խառ. Քօնս.	88 35
Եգիպտ. միացեալ	341 25
Փոխնկացիր Լոնտ. վրայ	25 28

Վիէննա 21 մարտ.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	120.70
Ռումէլիի երկաթուղի	23,